



מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי יעקב יוסף מסקווירא זצוק"ל בנו של הרבי הקדוש רבי דוד מסקווירא זצוק"ל נסתלק ב' ניסן (תשכ"ח)

ביום הפוגרום הנורא בעיירה יאס בד' תמוז תש"א, הגיעו הרשעים הארורים לביתו של רבינו, פרצו אל חדרו הקדוש, משכוהו בפאותיו וחקנו, וכך הוציאוהו לרחוב יחד עם קבוצה של אלפי יהודים. כולם הובלו בהשפלה עם ידיים למעלה, עד לחצר בניין מפקדת המשטרה 'הקסטורה'. שם בחצר נרצחו בירויות ובמכות מוות שמונת אלפים יהודים על קידוש השם, ה' יקום דמם.

שאר היהודים עברו התעללות קשה, והועלו לרכבות מוות. הם הועמסו על קרונות בקר ונדחסו עד כדי חנק, מאה ועשרים יהודים בכל קרון. הרשעים אטמו את חלונות הקרונות מכניסת אוויר, ובנוסף לכך הסיקו את הקרונות בתנורי חימום בימי תמוז הלוהטים, וכך הובילו אותם שעות ארוכות במסע של חנק, עד שרוב רובם של היהודים שבעת אלפים במספר, נפחו את נשמתם במיתה משונה רחמנא ליצלן באמצע המסע.

גם רבינו ז"ע היה שם בתוך אחד הקרונות, אך הוא ניצל בניסי נימים יחד עם עוד שבעה יהודים בלבד. נס ההצלה של רבינו היה, על ידי שזימנו לו מן השמים, שבעליותו לרכבת דחוק אותו בכוח עד קצה הקרון, ודוקא שם בין שתי לוחות דופן הקרון, חדר מעט אוויר שהיה לו למשיב נפש והציל את חייו. זה היה נס בתוך נס, כי ההנחיה של הרשעים הארורים היה, לחסל באש חיה את כל מי שרק ינסה להוציא את חוטמו מסדק כל שהוא כדי לשאוף אוויר. רק לאחר שש שעות רצופות נעצרה רכבת המוות, בתחנת העיר פודולאואי. איך שנפתחו הדלתות נפלו ערמות של אלפי גופות מכל הקרונות, ה' יקום דמם. השרידים ששרדו בחיים היו מתי מעט, כשעורם ובשרם צרוב כמכוות אש, וצמאים לטיפת מים. אמנם מועצת עיריית פודולאואי החליטה במכוון, לסגור את כל המים בעיר, כדי למנוע מיהודי המקום, להרוות את צימאון השרידים.

בלית ברירה קפצו השרידים לתוך שלולית ביצת מים מזהומת, שנקוותה מגשמי הקיץ שירדו באותו יום, והתפלשו בה כדי לצנן את עור גופם הבוהר, וכדי להרוות את צימאונם במים הסרוחים הללו. גם רבינו קפץ לתוך הביצה, אך לא לשם צינון הגוף ולא לשתיית מים, רק לכוונה אחרת לגמרי. באותה שעה טרופה הסיק רבינו בדעתו, שלפי חלק מהפוסקים, שלולית המים בתוך ביצת הטיט הוא מקווה כשר לטבול בו, והרי הוא עדיין לא טבל היום ולא התפלל שחרית.

אסף רבינו את שארית כוחותיו, ודחק את עצמו לעומק הביצה כדי לטבול את כל גופו בבת אחת. כשרבינו ראה שהוא לא מצליח, הוא ביקש מיהודי מקומי שעמד בסמוך, שיסייע בעדו לדחוק את ראשו תחת המים, עד שעלתה לו הטבילה כראוי. מיד עלה רבינו מהמים, וביקש: "אנא השיגו עבורי תפילין לתפילת שחרית".

*

יהודי חשוב מקומי השיג במיוחד עבור רבינו שתי כוסות מים. כמנהג צדיקי בית טשערנוביל הקפיד רבינו תמיד שלא לשתות מים בלבד, רק תמיד הכניסו דבר כל שהוא לתוך המים לפני השתייה. אך הפעם בגלל סכנת הגוף שהיה יבש וצורב מהבל החום, נאלץ רבינו ללגום מהמים. רבינו בידך ככוונה יתירה ולגם מעט מעט.

לאחר שסיים את הכוס הגיש לו היהודי עוד כוס, ורבינו שותה שוב מתוך כדי לחלח את קרבי מעי הקודחים. עד סוף ימיו היה רבינו מתוודה ברבים ומתחרט על הכוס השני, ששתה באותה שעה טרופה. בשלמא הכוס הראשון אכן היה מדובר בהצלת נפש וודאית, אבל הכוס השני מי אומר, אולי הייתה מיותרת...

העשיר היורד שזכה בפרנסה ישירה מן השמים

אבל כשהזדמן לו על לשונו מילה חריפה ופוגעת, את זה הוא כבר אומר "ברחל בתך הקטנה". צריכים להתחזק בזה מאד, לקיים דברי הגמרא בדף היומי שלנו, **לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת.**

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם סנהדרין דף קז, "ב חשון תשע"ח)

אל יהיו מתוקים כדבש ומסורים ביד בשר ודם

סיפור מרטיט סיפר הנגיד רבי יצחק אייזנר ע"ה: באמצע שנות המלחמה העולמית השנייה, כשעליתי מפולין לארץ ישראל, השקעתי חלק נכבד מכספי, בית חרושת מסויימת, אך בסוף הפסדתי את הכסף, והדבר גרם לי הרבה מאד עגמת נפש כמובן.

כשהגעתי לירושלים לשבת קודש, הזמין אותי הרבי הקדוש בעל הבית ישראל מגור זצוק"ל, לקידושא רבא בשבת בבוקר. בהזדמנות זו הסביר לי הרבי, את מאמר חז"ל בדף היומי שלנו (סנהדרין קח:), **אמרה יונה לפני הקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם, יהיו מזונותי מרורים כזית ומסורים בידך, ואל יהיו מתוקים כדבש ומסורים ביד בשר ודם.**

שאל הרבי הבית ישראל, הרי גם כשהזדמנות תלוי ביד בשר ודם, הרי הכל בא מאת הקב"ה. ענה הרבי, יש אנשים שמרוויחים פרנסה ממסחר ועסק שהשקיעו על פי שכל אנושי, המסחר מתנהל בחריצות ובכשרון, פרנסה כזאת נקראת תלויה בידי בשר ודם. אבל יש לפעמים שמזדמן לאדם עסק טוב מן הצד, עסק כזה שהוא לא פילל כלל שזה יזדמן לידו, והוא הנקרא פרנסה ישירה מידי של הקב"ה.

מספר הנגיד, אחרי שבת נסעתי לתל אביב, והנה לפתע באים אלי שני אברכים שהיו שותפים בעסק מסחרי מסויים, ולא השתוו ביניהם, וביקש ממני לשמש להם בורר. נענית להם, ויישרתי את כל ההדורים ביניהם. הם נהנו מאד והודיעו לי, שאם אתרצה להיות להם שותף שלישי, ולנהל את העסק ביחד איתם, הם יהיו מאד מרוצים לצרף אותי אפילו תיכף ומיד. הסכמתי להצעתם, וברוך השם עשינו חיל רב בעסק זה.

או אז הבנתי היטב את הדברים הנפלאים שאמר לי הרבי הקדוש הבית ישראל מגור זצוק"ל, "פרנסה ישירה מן השמים, הוא מעסק טוב שבא מן הצד, שלא חשב ולא פילל על זה כלל וכלל".

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם סנהדרין דף קח, "ג חשון תשע"ח)

השאלה הנוקבת של מרן החפץ חיים: 'למה לא התעלפתם'

מרן החפץ חיים ז"ע שלח פעם משלחת רבנים אצל הממשלה בפולין, לפעול אצלם ולשכנע אותם, שלא יהיה למשכילים הפושעים שלטון ודיעה על החרדים לדבר ה'. כשרבני המשלחת חזרו, שאל אותם מרן החפץ חיים, האם פעלו - ס'קאט אויפג'עטוהן, הם ענו שלא.

אמר להם מרן החפץ חיים, אם כן הייתם צריכים להתעלף, כדי שיראו שהדבר נוגע ללבכם, ובנפשכם הדבר. הסביר להם מרן החפץ חיים, שבזה יובן מאמר חז"ל בדף היומי שלנו (סנהדרין קז), **והיינו דאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי סימא, שלשה היו באותה עצה, [לשעבד את ישראל בעבדות פרך במצרים], אלו הן, בלעם איוב ויתרו. בלעם שיעץ, נהרג, איוב ששתק, נידון ביסורין, ויתרו שברח, זכו בני בניו לישב בלשכת הגזית.**

ויש להבין למה נידון איוב על שתיקו, דוקא ביסורים. רק כמאן רואים - הסביר מרן החפץ חיים, שהדבר היה צריך לפגוע בגופו, כששמע שפרעה גזר גזירות קשות על ישראל, הוא היה צריך להתעלף ולא לשתוק בשלוות נפש. והיות שלא עשה כך, ניתנו לו יסורים קשים, עד שצעק מרוב הכאבים, ושאל אותו למה לא צעקת בזמנו במצרים, ואז לא היית צריך לצעוק כעת מגדל היסורים.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם סנהדרין דף קז, "ח חשון תשע"ח)

שמאל דוחה וימין מקרבת

בהכנת השיעור ראיתי ווארט נפלא, מהרבי הקדוש בעל המקור ברוך מסערט ויזנין זצוק"ל, שכידוע חולל מהפכה רוחנית בכל הצפון בכלל, ובעיר חיפה בפרט. זה ווארט קצר, ולעניות דעתי זה לא רק בדרש, אלא גם בפשט.

הגמרא בדף היומי שלנו (סנהדרין קז:), **תנו רבנן, לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת.** הרבי צריך לקרב את תלמידיו ביד ימינו, ורק לפעמים ידחה אותם בקלות ביד שמאל. אומר הרבי המקור ברוך, אם צריכים לא עלים לעיתים לרחק יהודי, צריכים לעשות זאת עם היד שמאל, שהוא יד כחה וחלשה. אבל לקרב יהודי, לסעוד ולתמוכו, את זה צריכים לעשות עם היד הימין, כדי שיתקרב כראוי וכדבעי.

לפעמים אנחנו רואים לדאבונינו, שאנשים מתנהגים בדיוק להיפך, כשצריכים להגיד מילה טובה ליהודי, אומרים לו את זה בשפה רפה, העיקר לצאת ידי חובה.

להגיד
מילה
טובה
ליהודי

למדנו לשון בדף היומי (סנהדרין עא), **אמר רבי זירא, כל הישן בבית המדרש, תורתו נעשית לו קרעים קרעים.** חשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא בדרש, **כל הישן בבית המדרש,** במקום לחיות את התורה הקדושה בלהט, הוא לומד בתרדמה, חסר לו בְּחִיּוּת של התורה הקדושה, לכן אין לזה קיום, ותורתו נעשית לו קרעים קרעים.

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן אדמו"ר מפייטסבורג שליט"א

נעים זמירות ישראל דוד המלך אומר בתהלים (כב, כג), 'אספרה שמך לאחי בתוך קהל אהללך', ה'קהל' ששומע את השיעור בקול הלשון, וקורא את הדברים בגליון 'מתיקות הדף היומי', הוא 'קהל' חשוב מאד, אדמו"רים, דינים, רבנים, וכל עמך בית ישראל. המנורה הטהורה, מנהיג ישראל, מרן הרבי מבעלזא שליט"א, כשכותב המלצה לספר כותב כך, 'גם אני קניתי את הספר במחיר מלא, ממני יראו וכן יעשו'.

בבין אדם למקום יש כאלו שטוענים, 'אזואו בין איך, און אזואו איז דער רבי - איפוא אני ואיפוא הרבי. לפחות שנלמד בבין אדם לחבירו, ווי אַ אַיז דאָרף זיך פֿירן - איך יהודי צריך להתנהג.

זכיתי השבוע להשתתף בשמחת בית צדיקים, ביום שני בשבת פרשת תצוה, אור לד' אדר, בחצר הקודש פייטסבורג. החתן המושלם הרב יצחק אייזיק שליט"א, בנו של הוד כ"ק מרן הרבי מפייטסבורג שליט"א, נכדו של הוד כ"ק מרן הרבי מקרעטשניף ירושלים שליט"א. עם הכלה בת הגאון רבי אהרן אויערבאך שליט"א, בנו של רב דקהילה קדושה 'אביר יעקב' תל אביב, רבי מרדכי אויערבאך שליט"א, בנו של פוסק הדור מרן רבי שלמה זלמן צוק"ל. קול רינה וישועה באהלי צדיקים.

בשביל לשתף כל מה שראו עיני ושמעו אוזני בחתונה, אני יצטרך למסור כמה פתיחות לשיעור בקול הלשון, וכמה גליונות ב'מתיקות הדף היומי'. מרן הרבי שליט"א מחייב כל יהודי בעולם בבין אדם לחבירו. הרבי שליט"א טרח לכתוב לי מכתב ארוך בתוך ההזמנה, מי אנכי. כמובן שאני לא יכול לפרסם את התוכן המרגש ברבים, אָפֿער אַיִן זאָך מוז איך - אבל דבר אחד אני מוכרח לשתף, שהרבי כותב לי, שאני לא צריך לטרוח לבוא מירושלים עיר הקודש, לאשדוד. בין אדם לחבירו.

אז מה הפלא שגם אלו שלא נשלח להם הזמנות אישיות באשדוד, כולם נקבצו ובאו לך, אדמו"רים, דינים, רבנים, וכל עמך בית ישראל. מרן הרבי שליט"א יחיד מומחה למצוא מסילות ללבו של כל יהודי, איך לרומם כל יהודי בכל אתר.

כשנכנסתי אחרי החופה לחדרו, להתברך מהרבי שליט"א, שואל הרבי בחביבות את המחותן הרב אויערבאך, האם הוא מכיר את המרביץ תורה. כמה זה מחייב אותי, להמשיך להפיץ את התורה הקדושה כמה שיותר.

בדרך אחרי החופה היה לי את הזכות לנסוע עם המחותן לאולם, הנהג אומר בחביבות למחותן, עקבתי לראות איזה קשר טוב יש בין המחותנים, לאורך ימים ושנים טובות. אומר המחותן הגאון רבי אהרן שליט"א לנהג, האם אתה מכיר יהודי אחד בעולם שאין לו קשר טוב עם הרבי שליט"א. כמה זה מחייב אותנו בבין אדם לחבירו.

מרן הרבי מדאראג שליט"א טרח לבוא מבני ברק לאשדוד לחתונה, הרבי שליט"א לא מוותר על שמחה אצל הרבי מפייטסבורג שליט"א. כשהרבי מדאראג יצא מהאולם, ניגשתי להתברך, אמרתי לרבי שליט"א בזה הלשון, שחז"ל הקדושים במסכת סנהדרין (דף קה): אומרים, 'דאמר רב יוסי בר חוני, בכל אדם מתקנא, חוץ מבנו ותלמידו'. אָפֿער אַז ס'איז דאָ אַזא תלמיד - אבל כשיש כזה תלמיד, כמו הרבי מפייטסבורג שליט"א, ששם שמים מתקדש על ידו בכל עת, אז לא רק שאין קנאה, זה נותן הרבה מאד כח. הרבי מדאראג שליט"א הודה לי פעמיים על מה שאמרתי.

שבת קודש בפייטסבורג, מי שלא טעם לא יבין, החמצן של הרבי שליט"א זה שבת קודש. הרבי לא זקוק לשינה, רק דברי תורה ותישבות לבורא עולם. ידיד נפשי אהובי, איש השלם בנו חביבו של הרבי שליט"א, הרה"צ רבי זושא, העניק לי ברוב טובו וחסדו, ספר נפלא שיצא לכבוד שמחת הנישואין, דברות קודש משנת תשפ"ד, ובעמוד ק"א מצאתי דברים שמרן הרבי שליט"א אמר בפרשת וירא, דברים נוראים, וראויים הדברים למי שאמרם. רק מי שבוער בשבת קודש כמו הרבי שליט"א יכול להגיד כאלו דבורים. זה נותן לנו מורי ורבותי, אספקלריא חדשה, אספקלריא מאירה על החשיבות להתאסף ביחד בליל שבת קודש.

הכותרת, 'יהודים המתאספים בליל שבת יחדו, זה יעמוד להם לאחר פטירתם להצילם מגיהנם, ובפרט עתה בזמנים הללו שיש קושי יותר להתאסף בליל שבת'. אני יקריא את הלשון, שפתים ישק:

נראה לומר, כי יש מעלה וענין מיוחד להתאסף יחדו בליל שבת קודש, ובפרט כעת במצבינו עתה. בספרים הקדושים כבר נמצא כתוב הרבה דברים גדולים מאד, על ענין ההתאספות יחד בליל שבת קודש. עד כדי כך, שבויזניץ היו אומרים, שיהודים המתאספים בליל שבת קודש, יהיה להם מזה תועלת גדולה גם לאחר פטירתם, ודבר זה יועיל להם מאד מאד.

ובסלונים היו אומרים, שהרבי הקדוש מרן היסוד העבודה זי"ע אמר פעם בליל שבת קודש בזה הלשון, כי אלו שהם בגיהנם אמנם נחים שם בשבת, אבל לצאת מגיהנם אין להם רשות. אבל אלו שבעולם הזה היו הולכים לְשִׁבְתָּ עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵינוּ המתאספים בשבת, ולהתבונן להרגיש את מתנת השבת, מה דעביד בהאי עלמא, עביד כהאי בההיא עלמא, לשון הזוהר הקדוש (ח"א ק), ולכן נותנים לו רשות ללכת.

אַ שְׁנֵי פְּנִים וְעֵט הָאֵבֶן דִּי קַאֲמַפְּאֲנִי אַז זִי וְעֵט אֵיְהִם לְאַזְן צוֹרִיךְ גִּיין - איזה פנים תהיה לחבורה, אם תניח לחבר משלה לשוב לגיהנם. כלומר, בודאי לא ינחה לה לחזור, אלא ישאר עמם בן עדן. אמנם זהו למי שרגיל בכך, אבל מי שאינו רגיל בכך, אפילו אם רגיל ללמוד, איני יודע אם יהיה לו זאת, עד כאן. דברים נוראים שנותן לנו אַ נִייעַ גְּעֶשְׁמַאק, אַ נִייעַ הֶבְנָה, אויף צוֹאֲמֶען קוֹמֶען שְׁבֵת קוֹדֶשׁ - חביבות חדשה, הבנה מחודשת, להתאסף בשבת קודש.

נברך את מרן הרבי שליט"א, יאריך ימים על ממלכתו, שהרבי יזכה לראות תענוג נחת ושמחה מכל הצאצאים, מכל החסידים, מכל התלמידים, ומכל עמך בית ישראל, ושכבר נזכה בקרוב ממש, שהרבי ילווה אותנו לקבל פני משיח צדקנו, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - סנהדרין דף עח, ה' אדר תשפ"ה)



מאוצרות הפרשה

אלה פקודי המשכן כו' עבודת הלויים ביד איתמר בן אהרן הכהן (לח, כא). הכלל הוא, שהשם יתברך משפיע תמיד על עמו ישראל חסד ורחמים. ומה שלפעמים חס ושלום בא איזה דבר רע על ישראל, הוא רק כדי שבסוף יבוא מזה טובה לישראל, אבל באם חס ושלום לא יבוא מזה הרעה טובה, אז אין השם יתברך שולח רעה על ישראל.

והנה 'לוי' מרמז על מדת 'משפט' (זוה"ק ח"ג קעט:), ו'כהן' רומז על מדת חסד (זוה"ק ח"א פז:). וזה הרמז 'עבודת הלויים' הוא מדת משפט, 'ביד איתמר בן אהרן הכהן' הוא מדת חסד, דהיינו שמדת המשפט הוא ביד החסד, כשיבוא מזה חסד, אז מדת משפט עושה לשעה מדתו, אבל אם לא יהיה מדת חסד אז אין מדת משפט עושה משפט. וזהו הרמז 'אלה פקודי המשכן', כי המשכן רומז על המתקת הדינים, דהיינו המתקת דינים מישראל, הוא כמו **עבודת הלויים ביד איתמר בן אהרן הכהן**.

הדברי תורה לע"נ הרב החסיד רבי עקיבא יוסף בן הגאון רבי מרדכי דוד זצ"ל • לרפואת מרת לאה בת מלכה • לזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון וטוב במהרה

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661